මගේ මතක පොතෙන්!

මගේ ජීවිතයේ මා හා සමීපව ඇසුරු කළ ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයෝ රාශියක් වෙති. ඒ අය අතර ග්‍රන්ථ කර්තෘවරුන්, ලේඛක ලේඛිකාවන්, පත්‍රකලාවේදීන්, වේදිනියන්, කවියන්, කිවිඳියන්, ගායක ගායිකාවන්, නාට්‍ය හා සිනමා අධ්‍යක්ෂකවරුන්, නැටුම් ශිල්පීන්, සිනමා, නාට්‍ය නලු නිළියන්, මුද්‍රණ, මූර්ති, ඡායාරූප ශිල්පීන් හා සිත්තරුන්, දේශපාලනඥයින්, නීතිවේදීන්, පූජක පක්ෂයේ අය, පොලීසියේ හා හමුදා නිලධාරීන් ඇතුළු නොයෙක් තරාතිරම්වල අය සිටිති. වසර හතළිහකටත් වඩා වැඩි කාලයක් පුරා දැන සිටින ඔවුන්ගෙන් සමහරෙකු දැන් ජීවතුන් අතරත් නැත. එහෙත් ඒ සියල්ලෝ මගේ සිත්හි ඉහළ තැනක වෙසෙති. උපන් රටින් බැහැරව වසර තිස් දෙකක් පුරා විදේශයක වෙසෙන මට නිතර ඒ හිතවත්කම් සිහිවේ.

හිතමිත්‍ර රන්ජිත් කුරුප්පු ලන්ඩනයට පැමිණි විටක මා දිරිමත් කළ කියුම කිනි. මා ළඟ ඇති අතීත ඡායාරූප තොගයේ සුවිශේෂ පුද්ගලයින් සිටින බව කී විට ඔහු කීවේ

"දයා ඔය පොටෝ වරින්වර ලංකාවිත්තියේ පළකරන්න. ඕවායේ අතීතය හා සම්බන්ධ කතා පුවතක් තියනවා. සෑහෙන වටිනකමක් තියන පින්තූර. **මගේ මතක පොතෙන්** කියලා ඒවා පළකරන්න. ඒක කැපිලාපේන්න ගන්න උත්සාහයක් නෙවෙයි. කාලීන වැදගත්කමක් ඒ පින්තූරවල තියෙන නිසා"

මේ සඳහා සුදුසු ශීර්ෂයද යෝජනා කළේ ඔහුය. රන්ජිත්ගේ ඒ ඉල්ලීම පරිදි මා ද කිසියම් අයුරකින් සම්බන්ධ පැරණි ඡායාරූපයක් මේ සමග පළ වෙයි. ඒ විශාරද අමරදේවයන් සමග මා සිටින 1982 මැයි මස අගදී ලන්ඩනයේ හීත්රෝ ගුවන්තොටුපළේදී මගේ කැමරාවෙන් තිස්ස මඩවල අරන් දුන් ඡායාරූපයකි. පැරණි පින්තූර අපේ එකල තාරුණ්‍ය විදහා දක්වන මනා සාක්ෂිවෙති. ඒ කාලය අමරදේවයන්ගේ වචනවලින්ම කියනවා නම් පිරිපුන් තාරුණ්‍යය අනේක සෞන්දර්යයෙන් නින්නාද වීමයි.

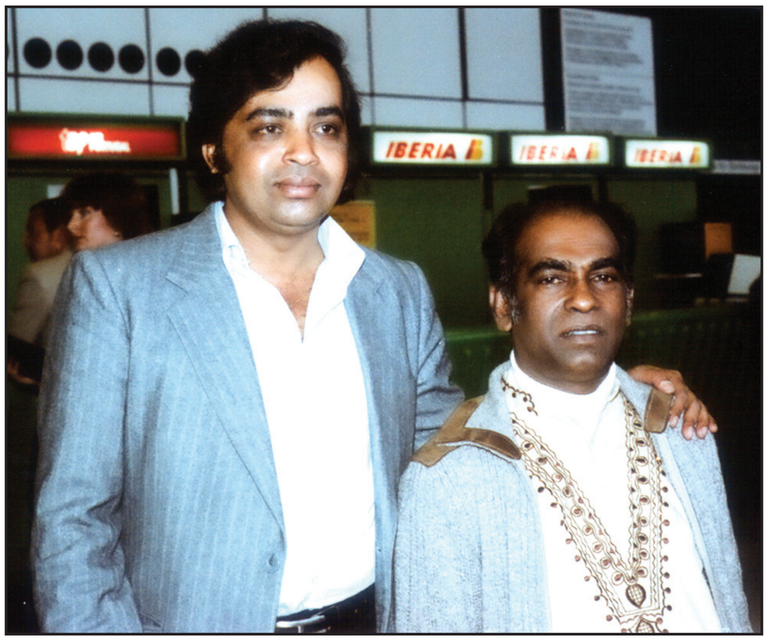

Maestro Amaradeva & Me, at Heathrow Airport in May 1982.
Photograph - Tissa Madawela

පසුගිය කාල වකවානුව මුළුල්ලේ දී ගත් ඡායාරූප දහස් ගණනක් මා ළඟ ඇත. මා ඇසුරු කළ බොහෝ දෙන ඒවායේ සිටිති. ඒ පින්තූරයක් දෙස බලා සිතෙන් අතීතයට ඇවිදයාම මගේ ස්වභාව යයි. එහිදී මට ඒ හිතවතුන් හමුවේ. ඒ සුන්දර ලෝකයට මට අවතීර්ණ විය හැකිය.

දැන් රූපවාහිනියේ සුපිරි පුද්ගලයින් හා සංවාද ඉදිරිපත් කරන කලකට පෙර ලන්ඩන් ඩේලිමිරර් පත්‍රයේ කර්තෘවරයාව සිටි පියර්ස් මෝර්ගන් එකල තමා හා ඇසුරු කළ ප්‍රසිද්ධ පුද්ගලයන් සමග සිටින ඡායාරූප පෙළක් පත්‍රයේ පළ කළේය. මේ කරුණ මගේ සිහියට ආවේ දැන් තෙමසකට පමණ පෙර ජර්මනියේ සිටින ලේඛකයෙකු, නවකතාකරුවෙකු, පරිවර්තකයෙකු, කවියෙකු හා චිත්‍රපට අධ්‍යක්ෂකවරයෙකුද වන මා

මේ පින්තූරයේ පසුබිම මෙයයි. විශාරද අමරදේවයන් ලන්ඩනයේ රසික පිරිස මුල්වරට දැකගත්තේ අමරගීසර නම් ප්‍රසංගය සඳහා අමරදේවයන් 1982 වසරේදී ලන්ඩන් නගරයට පැමිණි විටයි. ඔවුන් සමග රෝහණ වීරසිංහ, විජයරත්න රණතුංග, සහ ඩී. ඩී. ගුණසේන යන වාදනශිල්පීන්ද, විමලා අමරදේව මහත්මියද, පුතා රන්ජන අමරදේවද පැමිණියෝය. ඒ පිරිස ලන්ඩනයට ගෙන්වූයේත්, ප්‍රසංග සංවිධානය කළේත් එක්සත් රාජධානියේ සිංහල සංගමයයි. ප්‍රසංගය පිළියෙළකළේ සිංහල අවුරුද්ද සහ වෙසක් උත්සව මූලික කරගෙනය. එකල සිංහල සංගමය වසරක් පාසා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රවීන සංගීත ශිල්පීන් ලන්ඩනයට ගෙන්වා ප්‍රසංග පැවැත්වීම ඇරුඹුවා පමණක් නොව ඒවා උසස් තත්වයේ ද විය. එය එක්සත් රාජධානියේ සිංහල සංගමය ගැන අපට ආඩම්බරවිය හැකි තවත් කරුණකි.

1982 අප්‍රියෙල් **17** වන දින **අමර ගී සර ප්‍රසංගය** ලන්ඩනයේ ඊළිං නගරශාලාවේද, **1982** මැයි මස **8** දින සවස ලන්ඩනයේ ඈක්ටන් නගර ශාලාවේද වේදිකා ගතවිය. ඒ ප්‍රසංග දෙකටම විශාල රසික සමූහයක් සහභාගී විය. අමරදේවයන් බොහෝ ඉහත ශ්‍රීලංකාවේදී ගත් ඡායාරූපත් සමග නොයෙක් අවස්ථාවල පසුකාලයේ ගත් ඒවාත් ඇතුළුව ඡායාරූප රාශියක් මා ළඟ ඇතත් මේ සේයාරුවට මම බොහෝ සේ ඇළුම් කරමි.

♦ **දයා ආනන්ද රණසිංහ**

අංක 10 ඩවුනිං වීදිය

1721 දී බ්‍රිතාන්‍යයේ පළමුවන අගමැති ශ්‍රීමත් රොබර්ට් වල්පොල් (Sir Robert Walpole) ඩවුනිං වීදියේ අංක 10 නිවසට නිත්‍ය පදිංචියට පැමිණියේය. විසි වසරක් අගමැතිකම් කළ ඔහු පදිංචි වී සිටි එම නිවස තෑගි ඔප්පුවකින් ඔහුගේ පෞද්ගලික අයිතියට ලැබිණ. මෙතුමා කළ මෙහෙවරට සැලකීමක් ලෙස එම නිවාසය ලැබුණද, අගමැති රෙබර්ට් වල්පොල් මෙම නිවස මතු අගමැතිවරුන්ගේ නිල නිවාසය ලෙස නම්කොට නැවත රජයට බාරදී ඇත.

බ්‍රිතාන්‍ය නව අගමැතිවරයා පත්වීමත් සමග බොහෝ ජනමාධ්‍ය ආවරණයන්හි විශේෂ නිවසක් ගැන සඳහන් විණ. ඒ ලන්ඩනයේ ඩවුනින් වීදියේ අංක 10 නිවාසයයි (No: 10 Downing Street) හෙවත් මහා බ්‍රිතාන්‍යයේ අගමැතිවරුන්ගේ නිල නිවාසයයි. මෙම නිවස ගැන ලොව පුරා ජනතාව දැන සිටිති. විශේෂයෙන් මෙය බොහෝ උද්ඝෝෂණ හා විරෝධතාවන්හි දී ලියවිලි සහ පෙත්සම් අගමැතිවරයාට ඉදිරි පත්කරන්නට බාරදෙන ස්ථානය වී ඇති නිසාත් ය. බොහෝ රාජ්‍ය නායකයෝ මෙහි අගමැතිවරයා හමුවන්නේ මෙතැන් හිදීය. එසේම නව අගමැතිවරයෙකු පත්වූ පසුද පරණ අගමැති ඉවත්ව යනවිට ද මාධ්‍යවේදීන් හා ඡායාරූප ශිල්පීන් මේ අංක 10 නිවස අසලට රොක් වෙති. අගමැතිවරයා ඔවුනට අත වනන්නේ මේ දොරකඩ සිට ය.

වර්ෂ 1645 දී බ්‍රිතාන්‍යයේ ඉහළ පෙළේ රාජ්‍ය නිලධාරියෙකු වන ජෝර්ජ් ඩවුනිං හට දෙවන චාර්ල්ස් රජු විසින් විශාල ඉඩමක් ලබා දෙන ලදී. මෙම ඉඩම ජේම්ස් උද්‍යානයට අයත් කොටසකි.

පැරණි අගමැතිණිය මාග්‍රට් තැචර් මහත්මිය, නව අගමැති ඩේවිඩ් කැමරන් මහතා හමුවන්නට ළඟදී අංක 10 නිල නිවසට පැමිණි දා එළියේ සිටින පිරිසකට ආචාර දක්වන අයුරු

ජෝර්ජ් ඩවුනිං මෙම ඉඩම හරහා වීදියක් ඉදිකොට නිවාස පේළියක් ගොඩනැංවූවේය. මෙම නිවෙස් වෙස්මිනිස්ටර් පාර්ලිමේන්තු සංකීර්ණයට හා රජයේ කාර්යාලවලට ද, බකිංහැම් මාලිගයටද ආසන්න වීම නිසා රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ නිල නිවාස බවට පත්විය. 1864 දී ජෝර්ජ් ඩවුනිං මියගිය විට බූදලයක් රහිත මෙම නිවාස පේලිය බ්‍රිතාන්‍ය රජය සතුවිය. තවද රජුගේ තනි කැමැත්තට දුන් ඉඩමක් නිසා නියමිත ලියකියවිලි ද තිබුණේ නැත. රජ පවුලේ පරිවාරකයෝද, සාමාජිකයෝ ද වරින්වර පැමිණ මෙම නිවාසවල පදිංචි වූහ.

එදා පටන් ඩවුනිං වීදියේ අංක 10 නිවාසය අගමැතිගේ නිවාසය බවට පත්විය. මුලින්ම මෙම නිවාසයේ අංකය 5 විය. 1787 දී අළුතින් නිවාස අංක යොදා නම් කරද්දී අංක 10 විය. ඉදිරි දොර සහ අංක 10 නාම තහඩුව ඕක් ලීයෙන් තනා තිබුණද 1991 දී එයට යකඩ දොරක් පෙර පැවති නිමැවුම සහිතව සවිකරන ලද්දේය.

අංක 10 නිවාසය සැළසුම් කරන ලද්දේ ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පියෙකු ලෙස එකලකීර්තියක් දිනා සිටි ශ්‍රීමත් ක්‍රිස්ටෝපර් රෙන් විසින්ය. ඃසර කයරසිඑදවැර උරුබ – වෙස්මිනිස්ටර් ඇබේ දේවස්ථානයද, වෙස්මිනස්ටර් පාර්ලිමේන්තුවද ඔහුගේ නිර්මාණයෝ වෙති.

ඩවුනින් වීදියේ අංක 10 නිල නිවස මෙන් ශ්‍රීලංකාවේ ද ජනාධිපතිවරයා සඳහා රජගෙදර ද, අගමැතිවරයා සඳහා අරලියගහ මන්දිරය ද, කතානායකවරයා සඳහා මුම්ටාස්මහල් නිවාසය ද වෙන්කර ඇත. මන්ත්‍රීවරුන් සඳහා ශ්‍රාවස්ති මන්දිරය විය. එහෙත් වර්තමානයේ අරලියගහ මැදුර ජනාධිපතිගේ නිල නොවන නිවාසය වන අතර, රජගෙදර ජනාධිපතිගේ වාසභවනයෙන් ඈත්වෙමින් පවතී. කොල්ලුපිටියේ මුම්ටාස් මහල් මන්දිරය වෙනුවට කෝට්ටේ නව මුම්ටාස් මහල් මැදුරක් ඉදිකර ඇත. ශ්‍රාවස්ති මන්දිරයේ දැන් බස්නාහිර පළාත් සභාව පවත්වාගෙන යති.

ශ්‍රීලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ හිටපු නියෝජ්‍ය වේත්‍රධාරී

♦ **මේජර් වී. බී. කරුණාරත්න**

Major V. B. Karunaratne - Oxford UK